Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 180 (2427) ▪ Середа, 4 жовтня 2000 року ▪ Ціна договірна

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

▪ 1827 р. Михайло Максимович видав збірку «Малороссийские песни», чим започаткував українську фольклористику.

▪ 1872 р. Помер лексикограф і письменник, укладач знаменитого словника російської мови Володимир Даль. Родом з Луганська, підписувався псевдонімом Козак Луганський.

▪ 1875 р. Указом імператора Австро-Угорщини Франца Йосифа засновано Чернівецький університет.

4 жовтня

Якщо віримо урядові, повіримо в його бюджет

З прес-конференції Голови Верховної Ради України Івана Плюща

— Сьогодні до бюджету треба підходити як до цілісного явища в нашому реальному житті. Якщо ми віримо цьому уряду, то треба думати, що уряд уже другого бюджету не зробить. Якщо треба кардинально інший бюджет, то треба другий уряд, — так прокоментував цьогорічний бюджетний процес Голова Верховної Ради України Іван Плющ.

І. Плющ наголосив, що дискусії, на якій законодавчій і податковій базі має бути сформовано бюджет, безпредметні. Оскільки на сьогодні нового податкового кодексу ще не прийнято, бюджет можна сформувати лише на чинній законодавчій базі. Однак доцільним є запитання, наскільки в держбюджеті на 2001 рік лібералізовано податковий тиск на власного товаровиробника. На переконання глави парламенту, це спільне завдання уряду і Верховної Ради. Якщо уряд внесе пропозиції про зниження податкового пресу, то парламент їх розгляне.

(Закінчення на 2-й стор.).

Нацбанк закликає до оптимізму

Ранкове і денне засідання 3 жовтня

*Після оголошення відкриття сесії перед народними депутатами з промовою виступила спікер Палати громад парламенту Великої Британії пані Бетті Бутройд **(на фото).***

Потім було виголошено заяви керівників парламентських фракцій і народних депутатів з актуальних питань економіки і політики. Голова Верховної Ради Іван Плющ оголосив запити народних депутатів та поінформував про вихід Миколи Мичка з фракції «Батьківщина» і його вступ до фракції СДПУ(о), Віктора Тарана з фракції НРУ — до фракції «Батьківщина», Анатолія Кондратенка — з КПУ, Юрія Кононенка з НДП та вступ Дмитра Чобота до фракції «Батьківщина».

Сесія дала протокольне доручення віце-прем'єру Миколі Жулинському і голові ДПА Миколі Азарову поінформувати парламент про результати роботи очолюваної ними комісії з перевірки становища, яке утворилося навколо газети «Сільські вісті».

(Закінчення на 2-й стор.).

Одні — святкують, інші — мітингують,

або кому потрібні бідні родичі

Акції

Учора понад 300 представників етнічних німців з усіх регіонів України пікетували приміщення німецького посольства в Києві. Організатори акції: Фолькскрат німців України та комітет товариства «Відергебурт» Києва й області із захисту прав кожного етнічного німця на реемісрацію.

За словами одного з організаторів, голови Фолькскрату німців України Генріха Гроута, напередодні десятиліття німецької єдності доцільно вкотре привернути увагу громадськості до проблем тих німців, котрі залишилися на пострадянській території. До речі, як зазначив Генріх Гроут, перед цією акцією відбулася зустріч з німецьким послом в Україні паном Штюдеманном.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У номер

Наближаємося до європейських традицій

Спікер Палати громад із парламенту Великої Британії пані Бетті Бутройд провела бесіди із представниками фракцій українського парламенту. Головував на зустрічі заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш. Пані Бутройд наголосила, що парламентарії, відстоюючи інтереси своїх виборців, мають бути дуже уважними й навіть прискіпливими до дій виконавчої влади. Бетті Бутройд отримала вичерпну інформацію про роботу ВР і можливості впливу представлених у ній сил на діяльність уряду, а також про роботу нинішньої більшості. «Саме більшість співпрацює разом з урядом для реалізації тих завдань, за які проголосували на останніх виборах українські виборці, зазначив, зокрема, голова фракції Українського народного руху Юрій Костенко, і саме така співпраця наближає нас до європейських традицій».

Зміни курсу не буде

Призначення нового міністра закордонних справ жодним чином не означає зміни стратегічного курсу України. У цьому «ні в кого не може бути жодних сумнівів», зазначив Президент України, представляючи в Міністерстві закордонних справ України нового міністра Анатолія Зленка. Він підкреслив незмінність курсу України на європейську інтеграцію. Глава держави також відзначив необхідність пошуку «ефективного алгоритму відносин з Росією» і важливість поглиблення стратегічного партнерства з США. Та й чи були підстави стверджувати про можливу зміну зовнішньополітичних пріоритетів? **(Читайте на 5-й сторінці).**

Передплата

Залишайтеся з «Голосом». Ми допоможемо вам

Шановні читачі!

До 1 грудня редакція газети «Голос України» надає безплатну юридичну допомогу своїм читачам. Головна умова — передплата газети на весь 2001 рік.

Для отримання консультацій або підготовки відповідних документів з цивільного, трудового, житлового, пенсійного та іншого законодавства треба направити до редакції газети лист із запитанням або особисто звернутися до юридичного відділу редакції. Також потрібно мати документи (їх копію), що стосуються предмета вашого звернення. Юридичну допомогу надаватимемо лише за наявності квитанції (її копії) про передплату газети «Голос України» на весь 2001 рік. Телефон юридичного відділу — 441-88-69; телефакс — 224-72-54. E-mail: Demskij @ golos. relc. com.

Спробував і виграв

Іван Чернега з Безуглівки Ніжинського району передплачує «Голос України» з перших днів його виходу. За підсумками розіграшу заохочувальних призів серед передплатників «Голосу України», Іван Якович виграв етажерку виробництва Чернігівської лозової фабрики.

— Це непоганий подарунок моїй невістці Наталії, — каже він. — Вона вчителька в молодших класах.

На знімку: власкор Сергій Павленко вручає Іванові Чернезі приз «Голосу України».

Тиск, можливо, зменшать

Якщо віримо урядові, повіримо в його бюджет

(Початок на 1-й стор.).

Однак доцільним є запитання, наскільки в держбюджеті на 2001 рік лібералізовано податковий тиск на власного товаровиробника. На переконання глави парламенту, це спільне завдання уряду і Верховної Ради. Якщо уряд внесе пропозиції про зниження податкового пресу, то парламент їх розгляне.

Ще одна проблема — взаємовідносини державного бюджету і регіонів. На думку Івана Плюща, в одному чи двох регіонах України треба провести експеримент з формування місцевих бюджетів за принципом децентралізації, враховуючи положення Бюджетної резолюції. «Бо місцевого самоврядування без фінансового забезпечення не буде. Це також утопія», —наголосив І. Плющ.

Коментуючи останні політичні події, зокрема зміну керівництва Міністерства закордонних справ України, Голова Верховної Ради зізнався, що це не стало для нього несподіванкою. Президент України Леонід Кучма проводив з ним розмову «щодо зміцнення керівництва МЗС». Водночас І. Плющ нагадав, що ще в доповіді з нагоди дев'ятої річниці Незалежності України він говорив про потребу більшої дієвості уряду і, зокрема, його надзвичайно важливої структури — МЗС.

Голова Верховної Ради висловився за багатовекторність зовнішньої політики України. «Не можна вести одновекторну політику, тому що на сьогодні це неможливо, — сказав І. Плющ. — І коли нині в результаті становлення національної економіки ми не можемо перезимувати без Росії, то цю політику треба вести і на Захід, і на Схід. Або принаймні вести так, щоб це не викликало підозри. З дипломатичним умінням і розумінням».

На погляд І. Плюща, інтеграція України в Європейську спільноту і, зокрема, в Європейський союз та НАТО означає не просто вступ туди нашої держави, або отримання статусу асоційованого члена. «Треба прийти туди з чимось, щоб бути готовим, конкурентоздатним, — вважає Голова ВР. — Але для цього ми набагато запізнюємося в нашому економічному співробітництві».

Розповідаючи про свої враження від недавньої церемонії вручення посвідчень суддям, Іван Плющ висловився за зміну процедури безстрокового призначення суддів у парламенті. На його погляд, нинішня форма — публічне обговорення у сесійній залі — дещо принизлива для кандидатів у судді. «Депутати інколи безпардонно ставлять запитання і не завжди слухають відповіді на них, — зазначив І. Плющ. — Тому краще було б проводити обговорення лише в профільному комітеті. Кожен із депутатів, який має запитання до того чи іншого кандидата, міг би направити їх до комітету, або взяти участь у його засіданні».

Насамкінець журналісти поцікавилися долею питання, яке останнім часом ніби відійшло на задній план у парламенті: імплементація рішень всеукраїнського референдуму і внесення відповідних змін до Конституції України. Іван Плющ повідомив, що в порядку денному сесії на жовтень цього питання немає, бо воно «ще не готове». Але в комітеті «йде напружена робота».

Юліана ШЕВЧУК.

Нацбанк закликає до оптимізму

Ранкове і денне засідання 3 жовтня

Парламентська хроніка

(Початок на 1-й стор.).

Народні депутати обговорили інформацію Національного банку України про основні засади грошово-кредитної політики на 2001 рік, з якою виступив голова Національного банку Володимир Стельмах: Доповідач виокремив, що інфляція в Україні за 8 місяців становила 18,5 відсотка, а це перевищило передбачувані рівні. Далися взнаки такі базові чинники: підвищення цін за комунальні послуги та повніше порівняно з попередніми роками фінансування соціальних програм, у тому числі й погашення боргів з пенсій і зарплат.

Було відзначено і позитивні моменти. Обсяг ВВП на два відсотки більший, ніж планувалося. Збільшилися і грошові доходи населення на 40 відсотків. З урахуванням інфляції це становить 19 відсотків. Підвищився середній розмір зарплати, збільшилися вклади населення у банки. Зменшилася кількість бартерних операцій. У першому півріччі темпи експорту перевищували темпи імпорту.

Національний банк зменшив облікову ставку з 40 до 27 відсотків, що заохочувало до кредитів. Усі ці чинники стимулювали розвиток економіки і збільшували ВВП.

У 2001 році планується зростання грошової маси на 18-20 відсотків. Рівень інфляції передбачається стримати на порозі 15,4 відсотка. Буде продовжена тенденція до зниження облікової ставки Нацбанку. Валютний курс гривні буде утримуватися в передбачуваних межах, стимулюватиметься експорт, покращиться структура імпорту. Однак оптимізм Нацбанку було піддано ґрунтовній критиці народними депутатами.

Сесія обговорила проект закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2000 рік». Частину боргу в сумі 160 млн. грн., яку сільгоспвиробники мають повернути до бюджету в рахунок позики на придбання насіння, пропонується направити на формування державного насіннєвого фонду.

Більшість народних депутатів підтримала проект закону про внесення змін до Закону України «Про спеціальну економічну зону «Славутич». Цим законом дозволялося завозити до зони «Славутич» товари без сплати мита та ПДВ. Однак установити контроль за дотриманням цього закону без спеціального огородження зони практично неможливо. Тому ці пільги запропоновано обмежити.

Розглянуто проекти постанов про реалізацію Кабінетом Міністрів положень закону «Про оплату праці» щодо індексації заробітної плати робітникам та виконання постанови ВР від 16 червня 1999 року «Про порушення Кабінетом Міністрів України чинного законодавства в ході проведення індексації грошових доходів населення».

Наводився такий приклад: заборгованість з виплати зарплат досі становила понад 6 млрд. грн. Цього року погашено заборгованість на суму 800 млн. Коли б цю суму проіндексували, населення одержало б іще 150 млн. грн. Однак цього не сталося. Та й бюджетом таких грошей не передбачено. Народними депутатами запропоновано розробити новий порядок індексації грошових доходів населення у повному обсязі.

Анатолій КАРАСЬ.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Громадян захищатимемо на двадцять відсотків

Депутат в окрузі

Обговоренню державного бюджету на наступний рік, а також бюджетного та податкового кодексів була присвячена зустріч народних депутатів України від Донеччини із керівництвом обласної держадміністрації.

І парламентарії, і обласна влада стурбовані закладеними в проекті держбюджету-2001 контрольними цифрами для Донеччини, які, за приблизними підрахунками, гарантують лише стовідсоткову виплату заробітної плати працівникам бюджетних організацій. Решта витрат, наприклад, харчування в лікарнях, енергоносії чи субсидії, будуть профінансовані на рівні 50 відсотків. А статті законів, які стосуються соціального захисту громадян і повноваження щодо виконання яких делегуються місцевій владі, за словами першого заступника голови облдержадміністрації Анатолія Близнюка, будуть забезпечені у кращому разі на 20 відсотків.

Джерело поповнення доходів, вважають народні депутати, єдине: краща робота підприємств області, адже нині 43 відсотки — збиткові. Зацікавити виробника мав би новий податковий кодекс, але проект документа в області сприйняли без захвату. Свого часу великі надії покладали на Закон України «Про спеціальні економічні зони та спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій області». У рамках цього закону за два роки затверджено 96 інвестиційних проектів на загальну суму 688 мільйонів доларів. До проекту податкового кодексу не включено окремі з уже діючих пільг та втрачено таке поняття, як «територія пріоритетного розвитку». Керівництво області наголошує, що такі різкі зміни відлякають інвесторів.

А ось щодо доцільності продовження експерименту для підприємств гірничо-металургійного комплексу депутати до одностайної думки не дійшли. Наприклад, народний депутат України, голова ради орендарів донецької шахти імені Засядька Юхим Звягільський наполягає на позбавленні металургів податкових пільг, адже гірники також вкладають зароблений прибуток у розвиток виробництва і при цьому сплачують усі податки. На думку народного депутата, податкові пільги призвели до несправедливого співвідношення заробітної плати шахтарів і металургів. Інші парламентарії від Донеччини — Микола Кравченко, Сергій Матвієнков, Віталій Черненко — нагадали, що експеримент у гірничо-металургійній галузі розпочався тоді, коли більшість комбінатів перебувала в «лежачому» стані, тож особливі умови для галузі виправдані. До того ж послаблення податкового пресу не знизило суми надходжень до бюджету.

Ліна КУЩ.

Думки з приводу

Олександр ТУРЧИНОВ, голова Комітету ВР з питань бюджету:

— Сьогодні ми маємо проект держбюджету-2001, розрахований на чинній податковій системі, чого й вимагає чинне законодавство. Інші пропозиції щодо зміни податкової бази можуть враховуватися в межах змін до бюджету. Тобто, якщо зменшуватиметься доходна частина — відповідно має скорочуватися і видаткова частина. І навпаки: зростають доходи — є можливість розподіляти додаткові видатки. Цю проблему треба розглядати під кутом збалансування бюджету.

Інша проблема полягає в тім, що в урядовому законопроекті є невідповідності з Бюджетною резолюцією і реформою міжбюджетних відносин. Зокрема, щодо захищених статей бюджету. Однак сьогодні в парламенті буде лише представлення проекту держбюджету-2001, а попереду — і перше, і друге читання. У процесі роботи можна буде врахувати пропозиції та зауваження депутатів і зняти багато питань.

Ми категорично проти відхилення поданого урядом законопроекту. Треба економити час і розглядати бюджет уже тепер. Хочемо прийняти держбюджет-2001 в цілому до першого грудня поточного року. Якщо вдасться, це буде серйозним кроком уперед.

Євген ЖОВТЯК, заступник голови Комітету ВР з питань бюджету:

— Основним недоліком проекту державного бюджету на 2001 рік є відсутність блоку, який регламентує відносини між державним і регіональними бюджетами. В попередніх варіантах законопроекту цей блок був, але потім з невідомих причин розробники законопроекту повернулися до старої моделі так званої бюджетної «матрьошки». Це викликає істотні заперечення профільного комітету. Чимало питань викликає прогнозний показник надходження до прибуткової частини бюджету 9 млрд. грн. від приватизації.

Оскільки бюджет 2001 року формується на діючій податковій базі, то зміни до цього проекту можуть бути запропоновані тільки після прийняття відповідних змін у податковому законодавстві.

Богдан ГУБСЬКИЙ, заступник голови Комітету ВР з питань фінансів і банківської діяльності:

— Проект держбюджету на 2001 рік усупереч вимогам Президента України підготовлено на старій податковій базі. Є серйозна небезпека того, що всі без винятку цьогорічні економічні негаразди — високий податковий тиск, прихований бюджетний дефіцит, завищені сподівання щодо надходжень до бюджету і, як результат, брак коштів на соціальні програми —супроводжуватимуть Україну і наступного року.

Чи не щоосені Кабінет Міністрів вимушений вдаватися до секвестру бюджету. Це, безумовно, є наслідком невиправданості очікуваних бюджетних надходжень. Цього року йшлося про скорочення державних видатків на 5 відсотків. Проект основного фінансового закону-2001 готує ще небезпечнішу бюджетну пастку: 9,2 млрд. грн. — майже чверть обсягу доходів бюджету — плановано отримати від доволі сумнівної статті: приватизації. Фактично саме від реальності цього аж надто ненадійного бюджетного наповнення тепер залежатиме фінансування всього соціального блоку — освіти, охорони здоров'я, соціального захисту. Окремо наголошу на вкрай гострій ситуації, що склалася у зв'язку з постійним недофінансуванням наукової сфери. Проектом бюджету на ці потреби наступного року передбачено лише 0,36 відсотка ВВП.

Про нереальність урядових очікувань свідчить динаміка неподаткових бюджетних поповнень. Бюджетом на 2000 рік від приватизації державного майна передбачалося отримати 2,57 млрд. грн. Та за вісім місяців поточного року надійшло лише 1,2 млрд. грн. — менше половини запланованого. За рахунок чого уряд планує передбачену в проекті бюджету на 2001 рік суму надходжень від приватизації, яка в 3,7 разу(!) перевищує обсяг цьогорічних запланованих доходів?

У комітетах Верховної Ради

Застава, арешт, амністія...

Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань оподаткування» (так званий «малий податковий кодекс») буде розглянуто на пленарному засіданні Верховної Ради України не раніше середини жовтня, вважають у парламентському Комітеті з питань фінансів та банківської діяльності. Причина затримки — неузгодженість з урядом низки положень. Так, законопроект передбачає звільнення платників від комунального податку та збору до Державного інноваційного фонду, зменшення ставок ПДВ та податку на прибуток. Однак остаточних домовленостей між депутатами та виконавчою владою щодо вищеозначених норм поки що не досягнуто, повідомляє інформаційне управління Верховної Ради.

В той же час, як вважає голова комітету ВР Валерій Альошин, значення цього документа важко переоцінити, адже його прийняття дало б змогу уникнути поєднання процесів формування бюджету на наступний рік та ухвалення нового Податкового кодексу. Таким чином, Податковий кодекс розроблятиметься з урахуванням глобальних емономічних інтересів держави, а не під «тиском», зумовленим потребою прийняття бюджету-2001 на новій податковій базі. Водночас «малий податковий кодекс» дав би можливість запровадити фактично нову систему оподаткування на 2001 рік.

У середині жовтня на пленарні засідання парламенту буде винесено законопроект «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами», який, зокрема, передбачає відміну так званої «картотеки» та безперечного стягнення податкових боргів з банківського рахунку боржника. Документ також урегулює питання податкової застави та введення нової форми податкової відповідальності — арешту активів боржника. Як наголосив В. Альошин, цей документ є фактично адміністративним чинником нового Податкового кодексу України.

Не здобув підтримки Комітету ВР з питань фінансів та банківської діяльності внесений Президентом України законопроект «Про легалізацію доходів фізичних осіб, з яких не сплачено податки, збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та державних цільових фондів». Натомість депутати мають намір запропонувати до розгляду парламенту законопроект «Про податкову амністію».

Основні відмінності цих документів полягають у тому, що коли законопроект, внесений Президентом, стосується лише фізичних осіб та передбачає стягнення податку в розмірі 10 відсотків від суми, що легалізується, то у депутатському законопроекті пропонується запровадити податкову амністію як для фізичних, так і для юридичних осіб із нульовою ставкою оподаткування сум, що легалізуються.

Не приватизуються

Учора Конституційний Суд України оприлюднив рішення у справі щодо відповідності Конституції України положень пункту 2 статті 2 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду». А саме ці положення містять перелік об'єктів державного житлового фонду, що не підлягають приватизації. Об'єкт конституційного подання вважає, що заборона приватизації такого житла суперечить положенням Конституції України, згідно з якими не може бути привілеїв чи обмежень прав громадян та протиправне позбавлення права власності, та проголошує право приватної власності непорушним. КС вирішив, що квартири-музеї, квартири історико-культурних заповідників, музеїв-заповідників тощо не підлягають приватизації.

Конституційний Суд України вважає, що не можна розцінювати як обмеження прав і свобод людини й громадянина щодо заборони приватизації житла, яке увійшло до переліку, тим більше що, встановлюючи заборону на приватизацію зазначених об'єктів державного житлового фонду, законодавець передбачив гарантії компенсаційного характеру для громадян, які мешкають у таких квартирах (будинках).

Тема номер один

Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко сподівається, що Києву вдасться домовитися з Ашгабатом про поставки туркменського газу за ціною в межах між 36 і 42 доларами за 1 тис. кубометрів.

Як повідомлялося, очікують, що Президент України Леонід Кучма сьогодні відвідає Туркменистан, де планує підписати єдиний документ — міждержавну угоду про поставки в Україну туркменського природного газу. Раніше туркменський президент заявив про готовність його країни продавати газ за єдиною ціною для всіх бажаючих ціною — 42 долари на кордоні Туркменії та Узбекистану. Очікувані обсяги для України на наступний рік можуть становити до 20 млрд. кубометрів.

Тим часом у понеділок до Москви відбула українська делегація на чолі з першим заступником міністра закордонних справ Олександром Чалим для проведення 4-го раунду міжурядових консультацій щодо взаємовідносин України та Росії у газовій галузі. «Низку принципів російська сторона досить серйозно пом'якшила, що ми вітаємо, а стосовно деяких принципів ми поки що хочемо залишатися на своїх позиціях», — сказав він.

Контрабанда у зеленому горошку

Протягом цього року завдяки податківцям до бюджету було перераховано три мільярди гривень, повідомив на прес-конференції перший заступник голови Державної податкової адміністрації, генерал-полковник податкової міліції Віктор Жвалюк.

За ухилення від сплати податків та приховування валютної виручки податковою міліцією та за її матеріалами порушено близько дев'яти тисяч кримінальних справ. Під час спецоперацій виявлено 24 тис. фактів порушень чинного законодавства. Зокрема, з незаконного обігу вилучено лікеро-горілчаних виробів на суму більш як 4 млн. грн., спирту — майже на 5 млн. грн., промтоварів — на 27 млн. грн., транспортних засобів — на 52 млн. грн.

Дедалі частіше спритні ділки намагаються перевезти контрабандний товар під виглядом гуманітарної допомоги. Скажімо, в Овідіопольському районі Одеської області податківці виявили в контейнерах вантажівок 926 коробів з сигаретами «Super King» без марок акцизного збору на мільйон гривень.

Значну частину контрабанди становлять пально-мастильні матеріали, шкіряний одяг, взуття, продовольчі товари, морепродукти, алкогольні напої. Так, «тіньовики» намагалися ввезти спирт в Автономну Республіку Крим під виглядом кетчупу та зеленого горошку... для дітей з оздоровчого центру «Артек».

Податківці сподіваються, що уряд внесе зміни до законодавства щодо реалізації якісного конфіскату. Оскільки промислові та продовольчі товари основних «країн-експортерів» — Туреччини, Китаю, країн Східної та Центральної Європи — користуються небачиним попитом в українців, та й якість їх досить непогана.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Фотофакт

На озерах ВАТ «Луганський рибний комбінат» розпочався осінній вилов. До торгівельної мережі області підприємство щодня поставляє 20—25 тонн коропа, сазана, товстолобика.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ).

Ми Заходу не конкуренти, але здивувати можемо

Українська військова делегація прибула до Греції для участі у виставці озброєння Defendory-2000.

Плановано, що міністр оборони України Олександр Кузьмук і члени делегації братимуть участь у презентації продукції українських виробників зброї, проведуть зустрічі з керівництвом уряду та парламенту Греції.

Керівник державної компанії «Укрспецекспорт» Валерій Малєв повідомив, що Україна поки що не може змагатися з виробниками зброї країн НАТО, однак вона — серйозний конкурент на пострадянському ринку зброї.

Він також додав, що сьогодні наші науковці підготували фундаментальні дослідження в галузі розвитку озброєння майбутнього. На виставці буде продемонстровано елементи систем високоточної зброї і системи захисту від неї. Україна перша виставила на ринок новітні радіолокаційні системи, які працюють у пасивному режимі і без випромінювання, що не дає змоги супротивнику легко виявити і знешкодити джерело.

«Золотий голос» у бронзі

Виставку проектів пам'ятника народному артистові Радянського Союзу Анатолію Солов'яненку відкрито в Донецькому академічному театрі опери і балету імені уславленого земляка. На розсуд глядачів та журі винесено десять варіантів, надісланих на оголошений обласною держадміністрацією та фондом «Золотий скіф» конкурс. Встановлено три премії для переможців: 1000 гривень за перше місце, 500 гривень за друге і 300 — за третє. Ініціатором заходу став колега і друг Солов'яненка соліст Большого театру Росії Зураб Соткілава.

Камінь на місці майбутньої скульптури закладено у сквері біля оперного театру. Очікувалося, що композиція гармонійно впишеться в навколишній ландшафт. Однак нині місце паломництва шанувальників високого мистецтва закрите величезним щитом із рекламою... горілки.

Ліна КУЩ.

У номер

Донецьк

Наслідили...

Понад 115 тисяч боєприпасів і 380 кілограмів радіаційно забруднених предметів вилучено на території колишньої авіачастини біля села Красна Гора Донецької області.

Історія зі знайденими на території розформованої військової частини боєприпасами тягнеться вже більше року. Вилучено понад 100 тисяч авіаційних снарядів, а також великокаліберні набої до кулеметів. Боєприпаси вивозять на полігон, що розташований за 20 кілометрів від колишньої військової частини, і підривають.

ОблСЕС знайшла також на поверхні грунту площею 300 кв. м шість «плям» з рівнем гама-фону до 120 мкР/год за норми 15—20. Забруднення окремих ділянок грунту радієм-226 сягає 1 тис. беккерелей на 1 кг за норми 50. Скільки загалом таких заражених ділянок на території всієї військової частини, яка займала 70 га, поки що не знає ніхто.

Одним абзацем

■ У Чернігові письменники, громадськість взяли участь у вечорі «Єсенін та Україна», присвяченому 105-й річниці з дня народження відомого російського поета.

■ З початку року в Україні близько двох тисяч громадян отруїлися грибами, з них 436 — діти. Померло 155 осіб, у тому числі 40 маленьких громадян. Почастішали випадки отруєнь у ці теплі погожі дні. Лише за попередній тиждень отруїлись 262 особи, з яких 58 дітлахів.

■ Сесію Черкаської міської ради пікетували мешканці міста. Вони вимагали негайно зупинити підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги, відновити пільговий проїзд у міському громадському транспорті.

■ В Криму останнім часом погіршується епідеміологічна ситуація з захворюванням на «хворобу бідних» — сухотами, яка досягла рівня 50,1 особи на 100 тис. населення, що перевищує епідеміологічний поріг.

■ У будинку по вулиці 50-річчя Жовтня в Кіровограді кішка несамовито билася об скло квартири на першому поверсі й мовби прохала людей допомогти відчинити вікно. Мешканці будинку відчули запах диму і зателефонували «01». Коли пожежні вибили скло, кішка увірвалася до заповненої димом квартири і невдовзі винесла на вулицю маленьке кошеня. А пожежні на тліючій постільній білизні знайшли непритомного господаря квартири, до того ж, у нетверезому стані.

Фотофакт

На Березнівському молокозаводі, що на Рівненщині, запущено лінію з виробництва морозива. А скуштувати його змогли не лише в Березному, а й інших райцентрах області.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Одні — святкують, інші — мітингують, або Кому потрібні бідні родичі

Акції

(Початок на 1-й стор.).

На ній висловлювалася спільна думка етнічних німців про те, аби бундестаг переглянув закон про впорядкування правової бази наслідків другої світової війни, який стосується переселенців. І щоб було відновлено всі права, які вони мали до війни. Генріх Гроут вважає, що через жорсткі заходи федерального уряду перед німецькою нацією та діаспорою знову незримо виросла «берлінська стіна». І варто створити всі умови для тих, хто не зміг виїхати на історичну батьківщину. Бо фінансова підтримка, яка здійснюється нині на території СНД за рахунок бюджету Німеччини, неефективна.

Як відомо, це вже четверта акція протягом року. Також однією з вимог пікетувальників є відміна мовного тесту, бо для знання мови потрібне і відповідне середовище. На думку однієї з учасниць акції Ольги К., причина жорсткої позиції Німеччини до менших німців з пострадянських територій одна: кому потрібні бідні родичі?..

Віталій КРАСНЮК.

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства і дитинства та його секретаріат висловлюють глибоке співчуття секретареві комітету, народному депутатові України Синенко Світлані Іванівні та її сім'ї з приводу тяжкої втрати — смерті матері —

КРАВЕЦЬ Лідії Тимофіївни.

Депутатська група «Трудова Україна» у Верховній Раді висловлює глибоке співчуття народному депутату України, членові депутатської групи «Трудова Україна» у Верховній Раді Світлані Іванівні Синенко у зв'язку зі смертю матері —

КРАВЕЦЬ Лідії Тимофіївни.

Сумуємо з приводу цієї непоправної втрати разом з її рідними, близькими та всіма, хто знав, любив і цінував Лідію Тимофіївну.

Світла пам'ять про неї назавжди залишиться з нами!

«Голос України», 4 жовтня 2000 року. № 180 (2427)

Монополія на невидимий фронт?

Українська розвідка — міжнародний досвід та правові реалії

Є думка, що розвідка — одна з найстаріших професій на землі. Свідчать про це цитати з Ветхого Завіту чи шумерського епосу про Гільгамеша. Слово «розвідка» означає проведення таємного обстеження, одержання інформації для досягнення спеціальної мети. Хід історії доводить, що розвідка є тим механізмом, без якого неможливе розв'язання найважливіших державних завдань. Саме держави — найбільші користувачі розвідувальної інформації, адже управління базується на інформації, на знанні. Недооцінка або неврахування цього нерідко призводило до найтрагічніших наслідків у долі цілих народів. Світова історія знає багато яскравих прикладів цього. Згадати хоча б події червня 1941-го, коли Сталін не взяв до уваги завчасні попередження розвідників про стратегічне рішення військово-політичного керівництва Німеччини здійснити напад на СРСР у 1941 році.

У схожу ситуацію потрапили США 7 грудня 1941 року, коли в Перл-Харборі японська палубна авіація знищила головні сили американського Тихоокеанського флоту. Саме цей несподіваний напад змусив американців створити міцну розвідувальну службу, яка потім отримала назву ЦРУ. В той час серед американських військових фахівців поширилося влучне прислів'я: «Хто не хоче платити розвідці, потім розплачується за це».

Разом з тим побутує і думка, що розвідка — це дуже дороге задоволення для будь-якої держави. Справді, дешевої розвідки просто немає, але порівняно з грошима, які в неї вкладають, розвідка заощаджує на декілька порядків більше.

Ось один із прикладів. Ідея створення глобальної протиракетної оборони території США, про яку так багато говорять сьогодні, виникла давно. В рамках цієї програми, яка тоді мала назву СОІ, 10 червня 1984 року в Тихому океані випробували ракету-перехоплювач, яка успішно вразила ціль. Ці випробування були добре замаскованим ходом, що мав за мету втягнути СРСР у новий виток гонки озброєнь і змусити витрачати мільярди карбованців. Хитрість завчасно викрила військова розвідка, про що розповідає в книзі «Імперія ГРУ» А. Колпакиді. Американці в умовах посиленої таємності встановили на ракету-мішень радіомаяк, який і дав можливість ракеті-перехоплювачу вразити ціль. Якби розвідка вчасно не виявила цей хід, Радянський Союз мусив би йти на значні витрати для підтримання воєнного балансу.

Аналогічні кроки було вжито американцями й наприкінці 70-х років, коли в США начебто почалися роботи щодо посилення захисту шахт стратегічних ракет. Радянські супутники фіксували на всій території Сполучених Штатів роботи з будівництва великих бетонних захисних споруд над цими шахтами. Серед фахівців тоді поширювалися чутки про те, що такі споруди можуть витримувати влучення ядерного заряду середньої потужності, що давало певні переваги в разі обміну ядерними ударами.

В СРСР на державному рівні розв'язували питання про необхідність створення аналогічного захисту над радянськими шахтними установками. Сотні тонн залізобетонних конструкцій треба було вивезти і встановити в найбільш важкодоступних місцях країни, на що мали витратити мільйони й мільйони карбованців. І знову розвідка виявилася на висоті. В США тільки імітували роботи з додаткового захисту шахтних пускових установок і робили це саме з метою змусити СРСР піти на адекватні кроки і зазнати економічних збитків.

Про значну економію державних ресурсів у результаті діяльності розвідки може свідчити звіт військово-промислової комісії (ВПК) за підсумками 1980 року, який було підготовлено для ЦК КПРС. ВПК того року дала 3617 завдань зі збору цінних науково-технічних даних. Розвідка КДБ виконала 42% замовлень, ГРУ — 30% (як правило, щодо зброї і військової техніки). Міністерство зовнішньої торгівлі та Академія наук — кожний по 5%. Цю інформацію широко використовували вчені і техніки для створення ЕОМ, нових видів зброї, техніки, в тому числі й для потреб народного господарства.

Про можливості розвідки впливати на політичну ситуацію навіть у разі, коли офіційна дипломатія безсила, свідчать події «карибської кризи» — тоді світ стояв на порозі знищення у вогні ядерної війни. Відвернути катастрофу допоміг, зокрема, полковник радянської військової розвідки Г. Большаков, якому вдалося встановити особисті контакти з міністром юстиції США Р. Кеннеді — братом американського президента, і налагодити «неофіційний канал зв'язку» між Кремлем і Білим домом.

Одне слово, розвідка за своїми можливостями — дуже потужний механізм і міцна зброя, яка має перебувати під контролем держави. Суспільство повинно мати можливість пересвідчитись, що у прихованому не криється нічого недозволеного, аморального чи злочинного. Це означає, що розвідка має діяти у правовому полі, яке встановлюється відповідними законами.

У переважній більшості держав світу розвідувальна діяльність регулюється саме законами, що відповідно до принципів демократії забезпечує створення правових умов діяльності розвідувальних служб та здійснення контролю за ними. За цього одним з об'єктів регулювання є відносини, що виникають між громадянином і носієм влади — спецслужбою. Правова держава вимагає обгрунтованого мінімально потрібного втручання у сферу прав і свобод людини з наперед визначеними обставинами, за яких можна обмежувати окремі права. Також закон іноді торкається загальних організаційних питань, серед яких — місце спецслужб в адміністративному апараті держави, їх відносини з політичним керівництвом.

Держави, де законодавчими актами регламентовано діяльність розвідувальних служб, можна умовно розділити на три групи:

— в яких одним законом регулюється діяльність усіх або кількох національних розвідувальних органів (Бельгія, Нідерланди, Чехія, Угорщина, Росія);

— в яких діяльність окремої розвідувальної служби врегульовано відповідним законом (Німеччина);

— в яких одним законом регулюється діяльність усього розвідувального співтовариства з визначенням правового статусу органу — координатора цієї діяльності (США, нові країни—члени НАТО та інші держави, що претендують на вступ до Північноатлантичного альянсу).

Крім того, є також різні підходи у визначенні предмета правового регулювання в законах, що стосуються діяльності розвідувальних служб. Так, зовнішню розвідку як діяльність регламентовано тільки в російському законі «Про зовнішню розвідку» — він трактує її як «сукупність спеціально створених державою органів». У законодавстві інших держав предметом правового регулювання є статус і повноваження самих розвідувальних органів. Прикладів можна наводити багато. Скажімо, в Угорщині закон «Про служби національної безпеки УР» від 1995 р. регламентує діяльність інформаційного відомства УР (цивільна зовнішня розвідка), Відомства національної безпеки УР (цивільна контррозвідка), Відомства військової розвідки УР (військова розвідка), Відомства військової безпеки УР (військова контррозвідка), Спеціальної служби національної безпеки УР (технічні види розвідки та оперативно-технічного забезпечення діяльності інших спецслужб). У Чехії — закон «Про розвідувальні служби ЧР» від 1994 р. регламентує діяльність Інформаційної служби безпеки (цивільна контррозвідка), Управління закордонних зв'язків та інформації (зовнішня розвідка), військової розвідки, яка складається з військової оборонної розвідки (контррозвідки) та розвідувальної служби.

У США діяльність усіх розвідувальних служб регламентовано спільними для всіх служб п'ятьма законами. До того ж одним з них — «Законодавчим актом про розвідку» (1992 р.), суб'єктами визначено одразу 13 розвідувальних органів і служб, які мають самостійний статус чи входять до складу інших державних органів, серед яких: Центральне розвідувальне управління, Федеральне бюро розслідувань, Розвідувальне управління МО США, Розвідка сухопутних військ США, Розвідка військово-морських сил (ВМС), Розвідка військово-повітряних сил (ВПС), Розвідка Корпусу Морської піхоти, Розвідувальна служба Держдепартаменту США, Розвідувальна служба Міністерства енергетики, Розвідувальна служба Міністерства фінансів. До того ж п'ять розвідувальних структур замикаються безпосередньо на міністрові оборони США.

А в Росії закон «Про зовнішню розвідку» від 1996 року регламентує діяльність Служби зовнішньої розвідки РФ, органу зовнішньої розвідки Міністерства оборони РФ (військова розвідка), органу зовнішньої розвідки Федерального урядового зв'язку та інформації при президентові РФ (технічна розвідка), органу зовнішньої розвідки Федеральної прикордонної служби РФ.

Таким чином, у цих державах, як і у Великій Британії, Італії, Литві, Нідерландах, Бельгії, одним загальним законом регулюється діяльність кількох національних розвідувальних служб, що забезпечує уніфіковані правові засади для функціонування всіх розвідувальних органів, дає можливість об'єднати їхні зусилля та створити систему розвідки в державі. Цими законами передбачено здійснення координації розвідувальної діяльності, а також створення потрібних умов для виконання співробітниками розвідувальних служб своїх обов'язків.

Як я вже зауважував, одним з центральних місць у подібних законах є визначення рівня втручання спецслужби, зокрема розвідки, у сферу прав і свобод людини. Одним з варіантів розв'язання цього питання є запропонована німецьким законодавцем заборона розвідувальній спецслужбі здійснювати повноваження поліції, наприклад, проводити дізнання чи віддавати обов'язкові для громадянина розпорядження. Ця спецслужба покликана винятково забезпечувати інформацією компетентні державні органи. Закон передбачає також норми щодо поводження з конфіденційною інформацією, яка стосується громадян. Такі норми особливо важливі в умовах перехідного суспільства, яким є українське. Всесилля радянських спецслужб базувалося на цілковитій відсутності у громадян будь-якої правової освіти в поводженні з ними, на незнанні особою своїх прав і на повазі до них, а за сталінських часів — абсолютній зневазі спецслужбами таких засадничих прав, як право на життя. Український законодавець частково виправив цю ситуацію, прийнявши в 1992 році Закон України «Про Службу безпеки України». Однак тоді правове регулювання захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні було в зародковому стані, а законодавець не володів глибокими знаннями і належним досвідом у питаннях роботи спецслужб у правовій державі.

Окремого акценту потребує чітке визначення в законодавстві системи контролю за діяльністю розвідувальних служб. Право парламенту, який за Конституцією виступає від імені народу, а також Президента — глави держави, бути обізнаним у справах спецслужби і, зокрема, розвідки відповідає сучасній теорії і практиці європейського парламентаризму. Тому, враховуючи вимоги частини 2 статті 19 Конституції України щодо діяльності органів державної влади і їх посадових осіб «лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України», треба нарешті врегулювати діяльність саме розвідувальних органів України відповідним законом.

Зауважу на необхідності координації діяльності розвідувальних органів, для чого в структурах влади більшості країн створено відповідні підрозділи. Історія і досвід діяльності розвідувальних служб багатьох держав свідчать про те, що в роботі різних розвідувальних відомств нерідко виникають неузгодженість та суперечності між ними — в питаннях оцінки поданої ними інформації, розподілу повноважень, бюджетних коштів та інші.

З метою уникнення можливої монополізації і однобокості в поданні розвідувальної інформації лише одним органом та суперечностей між розвідувальними органами більшість держав на законодавчому рівні передбачає не тільки розмежування сфер їхньої діяльності, а й визначає орган, на який покладається координація розвідувальної діяльності.

Аналіз світового досвіду свідчить, що з метою недопущення монополізму на розвідувальну інформацію, уникнення дублювання в роботі різних розвідувальних служб, неузгодженості та суперечностей між ними, а також заощадження бюджетних коштів в переважній більшості країн створено відповідні державні органи, на які покладено координацію розвідувальної діяльності всіх розвідувальних служб та організацію взаємодії між ними.

Ці органи мають різну назву, але схожі функції. Так, у США на міжвідомчому рівні керівництво зовнішньою розвідкою здійснює директор розвідувального співтовариства, який очолює дві дорадчі установи: Раду національної розвідки (забезпечення обміну інформацією між агентствами, погодження питань розвідки з керівництвом інших країн, захист розвідувальних ресурсів та методів) і Виконавчий комітет розвідувального співтовариства (забезпечення національної розвідувальної політики та використання для цього відповідних ресурсів).

На рівні парламентського контролю за діяльністю спецслужб у конгресі США функціонують два спеціальні комітети з питань розвідки: один — у сенаті, другий — у палаті представників.

До системи органів управління розвідувального співтовариства, безпосередньо підпорядкованих президенту США, входять такі установи:

— Рада з нагляду за розвідкою при президентові США (контролює діяльність розвідки і вчасно інформує президента про всі розвідувальні заходи, які вступають у суперечність з чинними нормативними актами);

— Консультативна рада із зовнішньої політики (відпрацьовує рекомендації для президента США з основних напрямів діяльності американської розвідки і підвищення ефективності координації в межах розвідувального співтовариства).

У Великій Британії роль координуючої ланки та інформаційного фільтра між розвідувальними органами та споживачами розвідувальної інформації виконує Об'єднаний розвідувальний комітет цієї країни, який визначає пріоритети щодо збору розвідувальних даних, узагальнює їх, проводить аналіз і оцінку та несе відповідальність за забезпечення керівництва держави розвідувальною інформацією. Серед головних споживачів цієї інформації — міністерський комітет з питань оборони і зовнішньої політики, який очолює прем'єр-міністр Великої Британії.

Об'єднаний розвідувальний комітет має досить високий статус. До його повноважень, зокрема, належить визначення напрямів роботи розвідки, оцінка розвідувальної діяльності, розподіл розвідувальних завдань між органами, підготовка щорічних бюджетів, координація планів спеціальних служб на проведення розвідки, визначення пріоритету загроз безпеці. Об'єднаний розвідувальний комітет входить до складу секретаріату Кабінету міністрів.

Державний контроль за діяльністю спеціальних служб здійснюють два спеціально уповноважені органи секретаріату Кабінету міністрів Великої Британії: Комітет постійних секретарів з питань розвідки та безпеки (загальне обговорення основних завдань та фінансових потреб спеціальних служб) і Координаційне бюро з питань розвідки та безпеки (розв'язує спірні питання, що періодично виникають між різними спеціальними службами).

В Італії, Бельгії, Франції та деяких інших країнах керівництво і координацію діяльності розвідувальних органів здійснюють міжміністерські комітети з питань розвідки. В уряді Угорщини управління та координацію діяльності угорських спеціальних служб забезпечує міністр без портфеля. Також для координації їх діяльності і розв'язання загальних питань, що стосуються інтересів внутрішньої та зовнішньої безпеки країни, при Кабінеті міністрів Угорщини створено Комітет національної безпеки. Парламентський контроль за діяльністю спецслужб Угорщини та розв'язання питань, пов'язаних з безпекою країни, на законодавчому рівні здійснює Комісія з питань національної безпеки Державних зборів Угорської Республіки.

Уряд Чехії з метою координації розвідувальної діяльності національних спецслужб створив Раду з питань розвідувальної діяльності. Її статус закріплено законом «Про розвідувальні служби» від 1994 р. Рада з питань розвідувальної діяльності — дорадчий орган уряду ЧР з питань керівництва, координації та контролю за розвідувальною діяльністю національних спецслужб. Вона також виконує функцію організації співробітництва державних органів, які отримують, аналізують та оцінюють інформацію, пов'язану з охороною конституційного порядку, інтересами безпеки та оборони ЧР.

Отже, на підставі аналізу світового досвіду можна констатувати, що у переважній більшості держав, де діє кілька розвідувальних служб, їх координація здійснюється керівництвом держави через відповідний постійно діючий координаційний орган.

Така сама потреба регулювання діяльності розвідувальних структур назріла і в Україні. Якщо керуватися досвідом радянського зразка, коли діяльність спецслужб, і розвідки зокрема, регулювалася цілком таємними постановами ЦК КПРС, то закон не потрібен. Однак така практика породжує безконтрольність, а це — в умовах молодої демократії — може призвести до повторення тоталітаризму. Цього допускати не маємо права.

На жаль, складне економічне становище України не дає змоги утримувати належні Збройні сили. До цього можна додати і небажання окремих високих чиновників повернутися обличчям до власного війська. Проте події, які відбуваються довкола нашої держави (осередки збройних конфліктів на Кавказі, Балканах, Близькому Сході, в Придністров'ї), потребують завжди тримати, як то кажуть, порох сухим. У такій ситуації можливості розвідки для забезпечення потреб національної безпеки і оборони України важко переоцінити. Адже добробут кожного громадянина не в останню чергу залежить від спроможності держави, її політичного керівництва створити умови для безпечного і стабільного розвитку суспільства. А така безпека має спиратися на високопрофесіональну діяльність компетентних органів.

Велич Батьківщини залежить від славних справ її громадян.

Георгій МАНЧУЛЕНКО,
народний депутат України.

На всякого розвідника доволі простоти

Зміни курсу не буде

(Початок на 1-й стор.).

Мас-медіа останніми днями не байдикували. Відставка Бориса Тарасюка — тема досить вдячна: тут тобі і російський тиск, і мало не зміна зовнішньополітичного курсу, й інтриги в самому МЗС, інших державних інституціях... Дивно: чому такий нездоровий ажіотаж викликала цілком закономірна й давно назріла подія?

Ті, хто нині прагне надіти на Бориса Тарасюка терновий вінок не угодного Москві прозахідного міністра, мусили б замислитися: в чому ця прозахідність? Якщо у висловлюваннях про можливість приєднання України до НАТО (які скінчилися, до речі, вже досить давно), то в Москві, можна не сумніватися, від подібних заявок ледь не здригалися. І ця своєрідна україно-російська гра в кота-мишки мала (особливо у перші місяці правління Бориса Тарасюка) досить кумедну схему: міністр заявляв щось дуже прозахідно-пронатовське, а Москва демонстративно сердилася й нагадувала ці висловлювання Києву в контексті клятв про стратегічне партнерство. Тобто виходило, що Україна декларувала всі ті плани, наперед усвідомлюючи їх задзеркалля, а Москва використовувала це для штрикань і аргументів, придатних для багатьох випадків життя. Тому якщо назвати звільнення Бориса Тарасюка поступкою Росії, то це цілком вкладається в рамки цієї міжнародної забави, і Україна тут майстерно ставить росіянам мат. При цьому жодних змін у проєвропейській спрямованості зовнішньої політики очікувати не варто, це підтвердили і Президент Кучма, і новопризначений міністр. Та й за Анатолієм Зленком, до речі, проросійських чи антизахідних настроїв теж ніколи не помічали.

Беззаперечно: україно-російські відносини за останні два роки набули стану перманентного політико-економічного конфлікту. Проте якщо і є в цьому «заслуга» Тарасюка, то, мабуть, не визначальна. Скажімо, сумнозвісні економічні війни, включаючи газові проблеми, або безглузді мовні претензії Росії навряд чи можна прив'язати до прозахідного іміджу екс-міністра. Здається значно серйознішим той факт, що Борис Тарасюк так і не досяг з Москвою цивілізованого діалогу і хоча б якогось мінімального рівня взаємодовіри — саме це допомагало б у владнанні багатьох непорозумінь, у тому числі й вищезгаданих. Але то вже питання дипломатичної гнучкості та інших необхідних для глави дипломатичного відомства якостей. Імідж західника тут ні до чого.

Справжнє, а не іграшкове випробовування екс-міністра на прозахідність — відносини України з Європейським союзом. Або, взяти ширше, — з Європою, інтеграція до якої є нашим суперзавданням. І прозахідність при цьому, мабуть, означає, знову таки, вміння говорити з партнерами однією мовою, мислити й діяти по-європейськи і за рахунок цього досягати своєї мети. Та коли Росії, щоб образитися на екс-міністра, достатньо було кількох пронатовських висловлювань, то Європейський союз самі лише повідомлення на кшталт «А ми до вас!» вочевидь не задовольняли. Діалогу з Брюсселем у нас, здається, так і не вийшло. Тактику євроінтеграції було обрано стопроцентно хибну: на Захід за останні два з половиною роки ми не просунулися. «Я вважаю, що ці МЗС і його структурних підрозділів з інтеграції України до європейського співтовариства не лише незадовільні — ми багато в чому втрачаємо час і позиції», — заявив днями Голова Верховної Ради Іван Плющ. Дещо раніше, під час наради послів України у державах ЄС, жорсткій критиці піддав МЗС і Президент Леонід Кучма. Що ж, цілком логічним є і наш «проліт» з європеїзацією АН-70. А тепер попереду — плани кількох могутніх європейських компаній: вкупі з росіянами спорудити газопровід в обхід України. Остання проблема, до речі, залишається дуже серйозним викликом новому міністру.

Отже, навряд чи у зміні керівництва МЗС слід шукати інтриг, підкопів чи підводних течій. Якщо все це й мало місце, то було не першопричиною, а наслідком. Першопричина — результати.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Анатолій Зленко приймає вітання

Фото АП.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення А. Зленка Міністром закордонних справ України

Призначити ЗЛЕНКА Анатолія Максимовича Міністром закордонних справ України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 2 жовтня 2000 року.
№ 1101/2000.

Посольство США виділяє гроші «Українській правді»

Грант на суму 24 тисячі доларів надасть інтернет-виданню «Українська правда» (www. pravda. com. ua) Посольство США в Україні. Посол Стівен Пайфер заявив: кошти, що їх надає відділ преси, освіти і культури американського посольства, спрямовуватимуть на підтримку висвітлення проблем свободи слова, питань корупції та прозорості, розвитку громадянського суспільства. За умовами гранту «Українська правда» проводитиме регулярні дискусії у Мережі (веб-чати), публікуватиме спеціальні статті та коментарі, перекладатиме й розміщатиме на своєму сайті інші матеріали на ці теми, **повідомили агентству «Інтерфакс-Україна»** в посольстві.

«Ми сподіваємося, що цей грант допоможе діяльності «Української правди» у важкий для неї період. Ми вкрай занепокоєні долею Георгія Гонгадзе і сподіваємося, що незабаром українська влада з'ясує і надасть інформацію про його місцезнаходження. Незалежна преса — життєво важливий компонент і політичної, і економічної реформи», — передає слова С. Пайфера відділ преси, освіти і культури посольства.

Третій за останні три роки

Сьогодні до України з триденним візитом прибуває делегація Політичного комітету НАТО. На чолі делегації — голова комітету посол Деніел Спекхард, який є також заступником помічника генерального секретаря НАТО з політичних питань, повідомили «ГУ» в Центрі інформації та документації НАТО в Україні. На членів комітету чекають переговори у Верховній Раді, МЗС України, Держкомісії з питань співробітництва з НАТО, яку очолює секретар РНБО Євген Марчук.

У ході візиту заплановано зустрічі з представниками науково-дослідних структур, неурядових організацій, студентами. Буде обговорено питання економічної безпеки та енергозабезпечення в Україні, партнерства з Росією, оборонної реформи, співробітництва з альянсом у сфері науки. Гості побувають також у Харкові.

Політичний комітет НАТО складається із представників 19 країн—членів альянсу на рівні заступників постійних представників Північноатлантичної ради. Комітет відповідає за надання консультацій з політичних питань членам цього вищого політичного органу альянсу. Нинішній візит в Україну — третій за останні 3 роки.

Яна СТАДІЛЬНА.

Зухвала втеча чи цинічна імітація?

Дванадцять ув'язнених вчинили в ніч з суботи на неділю втечу із тбіліської республіканської тюремної лікарні. Серед утікачів кількох було засуджено за вбивства і розбій, двох — за носіння зброї. Але є й цікавіші особистості.

Наприклад, екс-міністр фінансів в уряді Звіада Гамсахурдіа Гурам Абсандзе. Його обвинувачують в організації теракту проти президента Грузії Едуарда Шеварднадзе в лютому 1998 року. Абсандзе видали грузинським правоохоронним органам торік російські спецслужби, а суд над ним мав закінчитися через кілька днів. Абсандзе перевели до тюремної лікарні на вимогу лікарів та адвокатів.

Не менш значущою постаттю в лавах звіздістів був і колишній командувач Національної гвардії Гамсахурдіа Вахтанг (Лоті) Кобалія. Він відбував довічне ув'язнення за обвинуваченням у зраді батьківщині та вбивствах. Зокрема, доведено, що за його наказом під час громадянської війни в 1992 році розстріляли журналіста другого каналу грузинського телебачення Давида Болквадзе. Кобалію було засуджено до вищої міри покарання, але після вступу Грузії до Ради Європи вирок змінили на довічне ув'язнення.

Ще двох утікачів — Фениза Гулуа і Заура Еджибію —засуджено за обвинуваченням у причетності до теракту проти президента Грузії Едуарда Шеварднадзе 9 лютого 1998 року. Еджибія також переховувався в Росії, пройшов підготовку в таборах Хаттаба і теж був виданий грузинській владі. Разом з ними вчинили втечу Роман Кінцурашвілі, Хвіча Манчхава, Джурлі Цація, Теймураз Батія, Георгій Небієрідзе, Мамука Джангвелідзе, Автанділ Данелія і Хвіча Пірцхалава.

Правоохоронні органи вживають активних заходів для затримання злочинців. Посилено контроль на всіх напрямах державного кордону, армійські підрозділи приведено в бойову готовність. Президент Грузії Е. Шеварднадзе сказав, що «терористів просто випустили з в'язниці». Як заявив прес-секретар президента, «цей цинічний факт узгоджується з тими заявами недоброзичливців країни, які пророкували дестабілізацію в Грузії». За його словами, Едуард Шеварднадзе зажадав від керівників правоохоронних і силових відомств ужити всіх заходів щодо затримання втікачів та звернути особливу увагу на ті групи й окремих осіб, які таємно чи відкрито закликають до повалення влади, насильства і дестабілізації.

Іншої точки зору дотримується адвокат Абсандзе Йосип Бараташвілі, котрий заявив, що втеча — заздалегідь спланована провокація: «Це імітація, і життю Абсандзе загрожує серйозна небезпека». За його словами, він зустрічався з Гурамом Абсандзе в п'ятницю в республіканській тюремній лікарні і нічого підозрілого не помітив. Бараташвілі підкреслив: на зустрічі він узгодив зі своїм підзахисним позиції у зв'язку з майбутнім процесом.

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.

Тбілісі.

Нині затримано дев'ять співробітників тюремної лікарні в Тбілісі. Слідство допускає, що вони могли вивести ув'язнених через прохідну. Версія про те, що злочинці втекли через пророслий ними тунель, практично відпадає. Гурам Абсандзе важить майже 150 кілограмів і навряд чи зміг би туди пролізти. Операція з розшуку втікачів триває.

Хроніка. Факти. Події

Белград

Сербська опозиція обіцяє показати, на що вона здатна

У своєму телезверненні Слободан Мілошевич накинувся з критикою на представників опозиції. За його словами, Демократична опозиція Сербії (ДОС) здавна діє в інтересах держав Західної Європи з наміром підпорядкувати їм Сербію. Водночас у Белграді створено кризовий штаб ДОС, у завдання якого входить координація акцій протесту в країні.

Анкара

Арешти ісламських активістів

Поліція Туреччини затримала майже 300 осіб під час операції проти ісламських фундаменталістів. Затримані належать до групи Малатьялілар, що прагне побудувати в Туреччині ісламську державу. Дехто із затриманих намагався встановити зв'язок з ширшим ісламським рухом Хезболлах. Під час операції конфісковано зброю та боєприпаси.

Москва

Американці допоможуть підняти тіла підводників з «Курська»

Росія підписала угоду з американською компанією «Halliburton Group» на ведення робіт з підняття тіл підводників, котрі потонули на атомному підводному човні «Курськ» у Баренцовому морі. Цю операцію проведуть у жовтні два російські водолази, які використовуватимуть обладнання, надане норвезьким відділенням американської фірми.

Берлін

Розширення Євросоюзу не за горами

На думку європейського комісара з питань розширення ЄС Гюнтера Ферхойгена, вже 2003 року Євросоюз буде готовий до прийому нових членів. Проте спочатку треба провести реформу органів управління ЄС. За словами Г. Ферхойгена, Чехія і Польща вже сьогодні цілком готові до вступу.

Баку

«Мусават» участі у виборах не братиме

Рішення Центрвиборчкому Азербайджану про недопущення до участі в парламентських виборах найбільшої опозиційної партії «Мусават» залишається в силі. Так постановив апеляційний суд. До участі в намічених на початок листопада виборах допущено лише п'ять партій, зокрема правлячу — «Новий Азербайджан» та комуністичну.

Софія

Бізнес—епідемія

У столиці Болгарії дуже швидко розростається епідемія педикульозу серед школярів. За повідомленням міністерства освіти Болгарії, діти спеціально заражають одне одного, щоб не ходити до школи. Коли вони зрозуміли, що, заразившися педикульозом, кілька днів можна не ходити на уроки, в софійських школах почав процвітати новий бізнес — купівля-продаж вошей.

Делі

Стихія відступає, кількість жертв збільшується

Рівень води у річках, що вийшли з берегів в індійському штаті Західна Бенгалія, в понеділок продовжував падати. Але офіційні представники заявляють: відступаючи, вода виявляє дедалі нові трупи, що ставить цю повінь на перше місце за кількістю жертв упродовж останніх 22 років. Число загиблих уже досягло 900 осіб. Майже 40 сіл усе ще перебувають під водою, а обширну територію відрізано від решти світу.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Фото АП.

Президентові України Леоніду Даниловичу Кучмі

Відкритий лист пайовиків ПСП «Роса»

смт Приазовське Запорізької області, вул. Кірова, 48

Шановний Леоніде Даниловичу!

Ми, пайовики приватного сільськогосподарського підприємства «Роса», змушені звернутися до Вас, як до гаранта наших конституційних прав і свобод, як до політичного лідера України, завдяки якому на селі розпочалися справжні реформи. Саме завдяки Вам, Вашій наполегливості та рішучості нарешті трудівники села почали володіти реальною власністю на землю.

Але ось відстояти це, тепер уже законне, право нам не завжди вдається. З тієї простої причини, що, на жаль, місцеві керівники районного масштабу ще не перейнялися суттю реформи, яка завдяки Вашим зусиллям набула реального руху. Їм, колишнім функціонерам комуністичного режиму, дуже нелегко зрозуміти і сприйняти той факт, що тепер життя на селі регулюється законом, а не особистою сваволею партійних бонз. Власне, саме про сваволю і йтиметься в нашому листі.

Усі ми до розпаювання землі були членами колишнього КСП імені Кірова, а по суті – колгоспу. І весною 1999 року, попри труднощі з пальним і технікою, засіяли сповна зерновий клин. Трудилися при цьому всі члени колективу, а нас було тоді більш як 500 осіб.

У червні того ж року на загальних зборах КСП ім. Кірова відбулося розпаювання землі відповідно до кадастру землекористування. Все було зроблено справедливо і кожний трудівник отримав свій наділ. Проте, так би мовити, фізичне розпаювання вирішено було провести по закінченні жнив. Передусім тому, що 68 осіб, мешканців села Вишневе, висловили бажання відокремитися і господарювати на своїй землі самостійно. Ніхто не заперечував — сьогодні, завдяки Вам, Леоніде Даниловичу, право самостійно приймати рішення, що робити з власною землею, стало священним. Але ж бо землю, що переходила у власність 68 осіб, було засіяно зусиллями 500. І тому врожай, одержаний на ній, як і той, що виріс на інших клинах, ми збиралися розділити справедливо серед усіх, зважаючи, звісно, на витрати, що їх зазнали всі.

Але коли комбайни прийшли за врожаєм на поля Вишневого, мешканці села їх до загонів не пустили. І ячмінь, і пшеницю, і соняшник вони зібрали самі, по суті присвоїли. А витрати на врожай лягли на наші плечі, тепер уже пайовиків ПСП «Роса». Об'єднавшись у КСП «Вишневе», мешканці однойменного села і гадки не мають розрахуватися з нами справедливо. Отож, збитки, яких зазнали пайовики ПСП «Роса», становили 350 тисяч гривень. Для села — це величезна сума.

Характерно, що керівництво нашого району, передусім глава держадміністрації Микола Калаянов, голова райради Володимир Чепурной, прокурор району Микола Радченко, начальник РВУ МВС Сергій Нарбеков та й сам голова КСП «Вишневе» Дмитро Пельтек, — усі вони на словах визнають факт самоправства і незаконного захоплення нашої частини минулорічного врожаю. І спочатку обіцяли повернути нам його восени 2000 року.

Мало того. В серпні, після приїзду кореспондента газети «Голос України», було дано команду нашому ПСП «Роса» послати машини по зерно на токи КСП «Вишневе». Ми й послали. Та тільки марно спалили пальне. Вишневці завернули наші голоблі. А глава міськдержадміністрації, по суті представник Президента України в нашому Приазов'ї, цілком офіційно заявив, що нам розраховувати нема на що. Що незаконно присвоєний урожай нам ніхто не поверне.

Утім, небажання місцевої влади розв'язувати конфліктні ситуації по закону виявилося і в іншому випадку. Навесні цього року пайовики колишнього КСП «Промінь» звернулися до нас з проханням прийняти їхні землі в оренду, а самих хліборобів — на роботу. Ми, звісно, погодилися. Провели інвентаризацію колишнього КСП «Промінь» і... нам відкрилася вражаюча картина. На десятки тисяч гривень різного майна на балансі КСП налічувалося, але в наявності його не було. Зокрема й новенького імпортного оприскувача, за який було сплачено більш як 16 тисяч доларів США!

Шила в мішку не сховаєш, і після наших настійливих прохань прокурор порушив кримінальну справу за фактом розкрадання. Але ведуть цю справу — мало сказати в'яло. А над нами, як позивачами, весь район сміється. Люди — вони знають, хто поцупив і куди подів той самий оприскувач, іншу техніку. А сміються тому, що переконані: ні прокурор, ні слідчий нічого не зроблять для притягнення розкрадачів до відповідальності. А справу відкрили, як то кажуть, для відмазування від перевіряльників.

Чому ми вирішили звернутися з відкритим листом до Вас, Леоніде Даниловичу. Та тому, що ні районні, ні обласні можновладці на наші численні звернення не реагують. Але ж їхні дії освячено Вашим іменем.

Мало того. Якщо раніше з рекетом ми були знайомі лише з газетних публікацій і телерадіопередач, то сьогодні нам довелося зіткнутися з ним віч-на-віч. Про конфлікт між нами та вишневцями, нами і розкрадачами техніки в колишньому КСП «Промінь» знає вже мало не вся область. І ось нещодавно до нас звернулися спортивного виду зальотні молодики з пропозицією вибити із вишневців 350 тисяч і компенсацію у тих, хто вкрав техніку в «Промені». Звісно, не безплатно. А за 100 тисяч гривень.

Ми, звичайно, відмовилися. Але, з другого боку, бездіяльність чи небажання районної влади по закону, а отже, по справедливості, розв'язувати конфліктні ситуації, що виникають на селі в процесі реформ, може призвести до того, що рекет поглине село. А це вже страшно. Поки що «братва» навідується до нас у район із заманливими пропозиціями. Чого доброго — завтра почне за відомим сценарієм пропонувати селянам «дах» і стягувати данину. Борони боже. Але ж бо до цього йде.

Шановний Леоніде Даниловичу! Процес криміналізації села, що розпочався через бездіяльність місцевої влади, треба зупинити в самому зародку. Закон і тільки Закон, ми сподіваємося, визначатиме норми нашого життя. Життя тих, хто володіє землею і хто на ній працює. Хто своєю чесною працею хоче повернути Україні колишню її славу житниці Європи.

З глибокою повагою, землевласники, пайовики ПСП «Роса» (всього понад 500 підписів).

Що за балачки у строю?

Виборча комісія скасувала результати виборів за балачки односельців

Скандалом закінчилися довибори депутата Харцизької міськради (Донецька область) на виборчій дільниці № 43 (м. Іловайськ) по 34 виборчому округу.

Більш ніж переконливо 17 вересня тут переміг директор комерційної фірми «Авторитет» Роман Редько. Він набрав 421 голос виборців, а його суперники — пенсіонер-комуніст В. Лигін — 45, А. Коломієць — 43 голоси.

Цей успіх тридцятирічного підприємця зафіксувала дільнична виборча комісія. Її члени одностайно завірили власними підписами протокол, який засвідчував результати виборів на дільниці. Однак зарано раділи численні прибічники Редька.

Вже після того, як вибори відбулися, довірена особа кандидата-комуніста — лідер міського осередку компартії Андрій Нестерюк подав до окружної територіальної комісії акт, у якому повідомляв, що в день виборів він бачив, як довірені особи Романа Редька на подвір'ї школи, де розмістилася виборча дільниця, розмовляли з виборцями. Про що йшлося, він не чув. Можливо, вони гомоніли про погоду, а може, про врожай на присадибній ділянці. Та чи мало про що можуть говорити сусіди по вулиці.

Однак це не збентежило територіальну окружну комісію. Вона прийняла цей акт, а також акт, складений дільничною комісією, в якому зазначалося, що під час виборів нібито створювалася нервозна обстановка представниками засобів масової інформації, до речі, офіційно зареєстрованими та які отримали дозвіл бути присутніми на дільниці. Мало того, на підставі цих актів окружна комісія більшістю голосів винесла ухвалу про визнання виборів недійсними, хоча й не вказала обгрунтованих, переконливих мотивів для прийняття такої ухвали. Одне слово, окружна комісія більше повірила представникові компартії, ніж мешканцям Іловайська.

Виборці так обурилися тим, що сталося, що розпочали кампанію із захисту чесних виборів і свого кандидата Романа Редька. На час підготовки матеріалу під вимогою скасування несправедливого рішення комісії щодо анулювання результатів голосування підписалося 350 осіб. Тобто більше, ніж набрали голосів опоненти Романа Редька.

Сам кандидат, як міг, заспокоював своїх виборців. Він все ще вірить у справедливість закону. І тоді виборці запропонували Редьку звернутися до суду. Можливо, у суді ми знайдемо правду і справедливість, кажуть вони.

У цій історії примітно таке. Протягом багатьох років Іловайськ традиційно голосував за представників лівих сил. Так було на виборах до Верховної Ради, на виборах Президента. З огляду на це реакція територіальної комісії на перемогу підприємця викликає законне запитання — а чи так вже були прихильні мешканці округу до лівих ідей, як про це звітувала виборча комісія.

П'ятнадцять кілограмів тяганини

Перед тим, як ступити на територію заводу «Інтерсплав», його генеральний директор попередив: «У нас заведено всміхатися, щоб не псувати настрій робітникам. Отож, будь ласка, забудьте про все погане й усміхніться». Це незвичне прохання дещо знітило. Річ у тому, що моєму відвіданню «Інтерсплаву» передувало знайомство з двома об'єктами, історія яких закінчилася досить сумно не тільки для цих підприємств, а й загалом для міста Свердловська — воно позбулося значних коштів у своєму бюджеті.

Шахта № 42 і домобудівний комбінат тут стали у стрій приблизно водночас із заводом алюмінієвих сплавів. Усі три підприємства, зазнаючи одних і тих самих труднощів, пов'язаних з перебудовою промисловості, десять років тому опинилися на межі закриття через нерентабельність і зношення основних фондів. Але заводу вдалося вижити завдяки іноземному інвесторові: іспанська фірма «Реметал», відома всьому світу як великий виробник алюмінію та розробник передових технологій переробки вторинної сировини, ризикнула сумою в 9,2 млн. доларів і на базі передільного вмираючого заводу було організовано спільне іспано-українське виробництво з переробки вторинного алюмінію «Інтерсплав».

Сьогодні підприємство — яскравий приклад того, як можуть і повинні працювати іноземні інвестиції. «Інтерсплав» належить до найбільших європейських виробників та експортерів алюмінію. Марки сплавів, які він виробляє, використовують такі гранди світового автомобілебудування, як ФІАТ, «Тойота», «Мерседес Бенц», машинобудівні корпорації Старого й Нового Світу.

Це єдине на все СНД підприємство, яке отримало три сертифікати якості відповідності міжнародним стандартам, що дає змогу продавати метал на трьох найбільших світових ринках — у Північній Америці, Японії та Західній Європі й гарантує членство на Лондонській біржі металів. Щодо інших двох об'єктів, то від них залишилися тільки руїни. Ні грошей, ні доброго господаря для цих підприємств не знайшлося...

Жартома «Інтерсплав» порівнюють з куркою, яка несе золоті яйця. Його частка в українському виробництві вторинних алюмінієвих сплавів становить у 2000 році 72,79 відсотка. Лише одних податків у бюджети всіх рівнів за період 1999—2000 рр. завод сплатив близько 117 млн. грн. Підприємство, можна сказати, утримує місто, щороку переказуючи до його казни більш як 17 млн. грн. Але впродовж уже кількох років, за образним висловлюванням генерального директора Віктора Болденкова, цю курку хочуть знищити. Останнім часом керівництву доводиться щоразу доводити свою законослухняність. Проте з боку органів державної податкової адміністрації ставлення до підприємства неадекватне. Останній випадок, який ставить на коліна передове виробництво, став предметом обговорення на засіданні ради Міжнародної Спілки українських підприємців, що відбулося недавно на «Інтерсплаві». Члени ради були одностайні в тому, що ситуація склалася справді серйозна. Самостійно СП вирішити її не зможе, тому необхідна допомога на рівні уряду. Суть конфлікту — порушення Закону «Про податок на додану вартість». Але не з боку підприємства, а з боку податкової адміністрації.

Судячи з документів 53 перевірок, проведених податковими органами за останні два роки, завод працює без порушень. А ось щодо компенсації (повернення) сум на додану вартість під час експортних операцій, то їхня видача затримується постійно впродовж ось уже півтора року. На підставі даних податкової декларації інспекція зобов'язана видати відділенню Держказначейства письмовий документ, який підтверджує незаперечне право на відшкодування кредиту з ПДВ з державного бюджету, а також право відділення Держказначейства повернути платникові суми податкового кредиту. Зрозуміло, що невиконання цього пункту чинного законодавства веде до погіршення фінансово-економічної ситуації, вимивання обігових коштів, призначених для збільшення обсягів виробництва, виплати заробітної плати, здійснення інших платежів.

17 засідань арбітражного суду виносили рішення на користь «Інтерсплаву», проте жодних дій, які сприяли б зміні ситуації на краще, не було. Судові позови та інші матеріали — підсумок боротьби підприємства за свої права — уже рахують на кілограми: сьогодні їх 15 кг. І все-таки, більш як 7 млн. грн., що мали повернутися заводу за ПДВ, так і повисли в повітрі.

До речі, у генерального директора була змога повернути цю суму, щоправда не сповна. Одного разу з'явилися в його кабінеті «круті» хлопці, які запропонували свою допомогу в поверненні податкових грошей, звісно, не безкоштовно. Їхні умови були такі: 30—40 відсотків від повернених коштів. На таку незаконну оборудку керівник, звісно, не пішов. І сьогодні податкову адміністрацію можна запитати: у який спосіб деякі посередницькі структури збираються підміняти функції податкових служб?

Генеральний директор Віктор Болденков вважає, що проблеми ПДВ для підприємства немає. Вона в іншому —у виконанні закону. А інвестор дивується, як може порушувати закон державний орган, покликаний захищати його? Щодо західних партнерів «Інтерсплаву», то вони зайняли позицію вичікування і не поспішають ризикувати своїми капіталами, доки ситуація у відносинах з податковою адміністрацією не проясниться. До речі, захист інвестора, взагалі-то, також сфера діяльності держави.

Рада Міжнародної Спілки українських підприємців звернулася до Президента, Прем'єр-міністра та Верховної Ради України з проханням дати оцінку діяльності тих адміністраторів у регіонах, які своїми неправовими діями ставлять перешкоди на шляху ефективно працюючих українських підприємців.

Алла АНТОНОВА.

Мал. Володимира КАЗАНЕВСЬКОГО.

Держава прощає всім, кому винна

І знову про вклади, але не тільки

Сумно, але факт: не припиняється потік листів до редакції від обманутих вкладників. Вони розповідають, як довго відкладали по копійці на «чорний день» (на житло, на машину, на безбідну старість), а потім довірили свої кревні Ощадбанку і залишилися з носом. Просять: нехай, мовляв, держава віддасть бодай на похорони (на хліб, повернення боргів, ліки, допомогу онукам). Голос волаючого в пустелі. Утім, влада чує його, та що з того?

Підраховано: якщо кожного року виділяти з бюджету 200 мільйонів гривень тільки для виплати 80-річним громадянам і родичам покійного на похорон, потрібно буде більш як 600 років. Ну, а коли, як сьогодні, по 30 мільйонів, то останній вкладник міг би отримати свої заощадження через чотири з лишком тисячі років.

«... Я вирішив, як і юрист з Донецька Салов, котрий відсудив свої кревні у держави (Про нього писав «ГУ». — **Авт.**), боротися за справедливість до кінця. Дійду до Європейського суду, але свої заощадження поверну, — пише Петро Карнаух з Рівного. — Сума мого вкладу і того, який заповіла мені тітка — більш як десять тисяч рублів. Чому я маю дарувати ці гроші державі, що обдурила мільйони?»

Від переважної більшості співгромадян Петро Володимирович відрізняється тим, що він не просить належне йому, а вимагає. Відповідно до законів.

До речі, Петро Карнаух уже має досвід боротьби за свої права. Він виграв процес за позовом до ЗАТ «Український національний дім Селінга» про відшкодування збитків...

Бійцівськими якостями володіє, на жаль, мало хто зі скривджених і ображених. Тим приємніше за тих, хто рано чи пізно святкує перемогу над несправедливістю.

Скажімо, за інваліда війни з Криму Олега Бистровзорова. Він не проковтнув образу від автобусного контролера і подав заяву в суд про відшкодування моральних збитків. Суд захистив честь і гідність ветерана!

Не один місяць доводив свою правоту киянин Володимир Залевський. Зрештою за рішенням суду з одного зі столичних райвузлів зв'язку на його користь було стягнено компенсацію за образу.

Річ, самі розумієте, не так у грошах, як у принципі.

Іван ІЛЛЯШ.

Спорт

Оргвисновки — попереду

Позавчора Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко заявив, що уряд зробить висновки, зокрема кадрові, у зв'язку з «провальним» виступом української національної збірної на Олімпіаді-2000 у Сіднеї. Кадрові висновки зачеплять насамперед формування керівництва спортивного сектора.

Коментуючи підсумки виступів українських олімпійців, Віктор Ющенко відзначив, що це провал, «якого ми не сподівалися».

Щодо питань фінансування української збірної, то прем'єр підкреслив: нинішнього року уряд виділив усі передбачені на цю мету кошти, однак, як додав він, «за півроку-рік Олімпіади не виграти».

Віктор Ющенко заявив, що Кабінет Міністрів «ретельніше» ставитиметься до фінансування підготовки українських спортсменів.

Нагадаймо: в Сіднеї українські атлети завоювали три золоті, десять срібних і десять бронзових медалей. Усього — 23. Таку саме кількість нагород вони привезли і з попередніх ігор в Атланті. Але тоді було дев'ять «золотих» відзнак. І саме за цим показником Україна посідала престижне і почесне дев'яте місце серед учасників.

Можливе перенесення

***Футбол.* Федерація футболу Югославії запропонувала перенести відбірковий матч чемпіонату світу 2002 року між югославською командою і збірною Росії з 7 жовтня на 15 листопада. Це продиктовано громадянськими заворушеннями в Белграді, спричиненими президентськими виборами. Росіяни ще раніше пропонували перенести зустріч на нейтральне поле. Водночас російське посольство в Югославії не висловило жодних заперечень з приводу приїзду збірної Росії. Окрім цього поєдинку югославська сторона передбачає також перенесення зустрічі з командою Фарер з 12 жовтня на 25 квітня.**

Один із тренерів збірної Росії Михайло Гершкович заявив, що росіяни не погоджуються на перенесення матчу. Вимагають проведення його саме 7 жовтня. У крайньому разі РФС готовий провести поєдинок або в Москві, або, приміром, у Софії.

А судді хто?..

Тим часом названо бригади арбітрів, які обслуговуватимуть відбіркові матчі за участю українців. 7 жовтня в Єревані зустріч Вірменія—Україна (початок о 18.00 за київським часом) судитимуть датчани: 45-річний Йорн Вест Ларсен, Аллан Дам Нільсен та Оле Хансен.

Через три дні в Осло матч Норвегія—Україна (початок о 20.00) доручено провести представникам Швейцарії: 41-річному бакалійникові з Цюріха Урсу Майєру та його помічникам Рудольфу Капеллі й Маттіасу Арнету.

В. Б.

Зміна змагається в «Артеку»

У Міжнародному дитячому центрі «Артек» стартували фінальні змагання Всеукраїнського турніру на приз клубу «Шкіряний м'яч», які триватимуть до кінця жовтня. Спонсором заходу виступив поштово-пенсійний банк «Аваль». Голова його правління, президент Асоціації аматорського футболу України народний депутат Федір Шпиг побажав учасникам красивих матчів і міцного здоров'я. Юних футболістів привітав також президент Федерації футболу України народний депутат Григорій Суркіс.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

▪ *Фотофакт*

Так було два роки тому: Україна — Вірменія — 2:0.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Вкладники дійдуть і до Європейського суду

Партійні рядки

«Зелений» колір осені

На 8-му позачерговому з'їзді Партії зелених України, присвяченому 10-й річниці створення партії, зелені пообіцяли змінити тактику: перейти від «піарівських» акцій до власне політичних кроків.

У 1998-му зелених привело до Верховної Ради вдале розкручування партії. Але там, у завітних парламентських стінах, ПЗУ не обминула доля багатьох інших правоцентристських сил — розколи, переходи. І на сьогодні у фракції ПЗУ з 26 депутатів залишилося 17. На новому етапі зелені обіцяють серйозно заглибитися в законотворення. Загалом зелені депутати, працюючи в 11 парламентських комітетах, ініціюватимуть прийняття близько 30 законопроектів. Скажімо, вони намагатимуться закріпити у виборчому законодавстві пропорційну систему виборів, тобто обрання народних депутатів за партійними списками.

ПЗУ не схвалює ідею про блокування на майбутніх парламентських виборах з іншими партіями. Лідер українських зелених Віталій Кононов заявив, що співпраця й блокування можливі, швидше, після виборів. Особливо тоді, коли парламент матиме вплив на формування уряду.

Юліана ШЕВЧУК.

Мріяти їм ніколи, вони планують

І здійснюють свої плани

Вітчизняний стиль

Розпочинали брати Сердюки, як і більшість наших підприємців, з різноманітних торговельних операцій. Там — купив, тут — продав. Пострадянський бізнес, одне слово. Ні певності, ні поваги, а ризику — хоч відбавляй. До 1997 року назбирали грошей і вирішили започаткувати власну справу. Справжню, щоб самим виготовляти свій продукт, за який не соромно було б. У Генічеську тоді всі рибою займалися: просто, вигідно і жодних проблем з реалізацією. Юрій і Віктор узялися за молоко, чим дуже всіх здивували: «Міський сирзавод на ладан дихає — і ви туди?».

Ні, на самогубців вони не схожі, просто лічити вміють. Сирзаводові щонайменше потрібно для роботи 40—50 тонн молока на добу, а такої кількості в районі не наберешся. Отже, треба створювати підприємство з меншими «апетитами», але рентабельніше. Сказано — зроблено. Орендували приміщення, віддавши в заставу власні будинки і машини, взяли кредит, добре, тоді ще можна було. Купили обладнання, яке теж заставили, встановили, налагодили і почали працювати. Першу продукцію новий молокозавод виробив 17 червня 1997 року.

Поперваx, коли не було напрацьованих зв'язків і здавалося, що весь ринок давно поділено, конкурувати було дуже складно. Тож довелося братам розвозити молоко по довколишніх містах, пропонуючи магазинам свою продукцію за заниженими цінами, а часом і собі на збиток. Але така практика виправдала себе. Торговельну марку «Супутник» добре знають тепер і в Запоріжжі, і в Мелітополі, і в багатьох містах Криму. Нині підприємство працює на повну потужність, переробляючи близько 10 тонн молока на добу. Серед постійних клієнтів — дитячі садки, школи, санаторії, ВО «Мотор-Січ», «АвтоЗАЗ», запорізький комбінат «Славутич».

Юрій і Віктор — наочний приклад того, що, заробляючи гроші, можна поліпшити не лише свій добробут. Розраховуючись з виробниками молока «живими» грошима, вони допомагають утриматися на плаву багатьом у своєму районі. З минулого року організували прийом молока у населення. Селяни, які з ними співробітничають, заробляють на двох коровах близько 400 гривень на місяць. Щоправда, робота з населенням без курйозів не обходиться. Ринок молочної продукції зазнає сезонних змін, і часом Сердюкам доводиться зменшувати закупівлю сировини. Уже були скарги до владних структур і навіть загрози судових позовів від постачальників, незадоволених навіть тимчасовим зменшенням закупівель. Для багатьох гроші, зароблені у «Супутнику», — єдине джерело до існування.

Окрім молока, підприємство випускає кефір, ряжанку, сметану та йогурти. Нещодавно освоїли виробництво унікального біологічно активного кисломолочного продукту «Неріне» за вірменською технологією. Цей продукт має офіційний статус лікувального.

Глибоко переконаний, що в кожної людини є мрія, має бути, принаймні. Моє запитання про їхню родинну мрію Віктор не зрозумів: «Ніколи нам мріяти. Є плани, і їх треба здійснювати». Орендоване приміщення вже замале для «Супутника», отже, треба будувати свій завод і в нових цехах позширювати виробництво. Тож через деякий час споживач отримає масло і сири торговельної марки «Супутник». І є всі підстави сподіватися, що нова продукція буде чудової якості. Втім, як і все, що роблять Юрій і Віктор Сердюки.

Антон ДМИТРЕНКО.

На знімку: директор ПМП «Супутник» Юрій Сердюк

Генічеськ

Херсонської області.

Проблема

Не забирайте у хмелярів рятівної соломини

Хмелярі України переконані: майбутнє галузі залежить від врахування їхніх інтересів у новому Податковому кодексі.

На фотознімках — усміхнені Президент України і голова Житомирської облдержадміністрації. Великі літери пояснюють причину їхньої радості: «Житомирський хміль — на серці весело і розум ясний. Українське — добре». Це велике рекламне панно, що висить на одному з будинків у центрі Житомира.

Не був би український хміль добрий (а більш як 70 відсотків його і тепер вирощують на Житомирщині), не експортували б його свого часу чимало і не входила б Україна, на жаль, теж у минулому, до п'ятірки найбільших хмелярських держав світу. А як тепер, чи веселіше на серці в тих, хто вирощує запашні шишки? Можна добрати низку фактів, які налаштовують на оптимізм. Асоціацію хмелярів України цього літа знову прийняли до Міжнародного конгресу хмелярів, з якого її було виключено за несплату внесків. Перед тим один з керівників того конгресу приїздив до нас, аби особисто перевірити, чи справді справи поліпшуються. Минулого року завдяки взаєморозумінню між пивоварами та хмелярами було встановлено реальні ціни на шишки, тож у кращих господарствах галузь нарешті перестала бути збитковою. Перед початком цьогорічного збирання хмелярі запевнили: валовий збір зросте в 1,7 разу.

Але все б нічого, якби оте 70-відсоткове зростання проти минулого року не було водночас таким самим і проти далекого 1933-го. Бо аж до того рівня скоротилися і площі під хмелем, і валовий збір шишок.

— Порятунок потопаючих — справа рук самих потопаючих, — кинув з трибуни на зборах Асоціації хмелярів України, які проходили нещодавно в Житомирі керівник ЗАТ «Укрпиво» Микола Кравченко. Пивоварів зрозуміти легко: без хмелю пива не звариш, але частка шишок у вартості пінистого напою становить лише один відсоток. Навіть дуже висока ціна закордонного хмелю їх не лякає.

Нині хмелярі задовольняють тільки п'яту частину потреби вітчизняних пивзаводів у шишках. На тих зборах було затверджено і програму відродження хмелярства на період до 2010 року.

— Але тільки в 2005 році передбачено зібрати стільки хмелю, скільки пивзаводам потрібно вже сьогодні, виробництво пива зростає щороку на 20 відсотків, — зауважив М. Кравченко. Він, образно кажучи, закликав кинути потопаючим не чверть «соломинки», а цілу. Річ у тім, що нинішнього року хмелярі реально одержали гроші, які надійшли як однопроцентний збір від продажу пива. Ці кошти і йдуть на відновлення плантацій перспективними сортами — сьогодні хміль кучерявиться тільки на 1200 гектарах, а майже три з половиною тисячі гектарів шпалер заростають бур'янами. Але із 25 мільйонів «пивних» гривень хмелярам дісталося тільки 6,7 мільйона. Решта пішла на розвиток інших галузей, не пов'язаних з виробництвом пива...

Утім, самі хмелярі вже переживають не так через цю диспропорцію, як з приводу нового Податкового кодексу, де після першого читання немає і згадки про збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства, передбачений відповідним законом.

— Це може припинити відродження хмелярства і поставити галузь під загрозу остаточного занепаду, — занепокоєний генеральний директор Асоціації хмелярів України Володимир Романчук.

Математика проста: на закладку гектара хмільників і догляд за ним до вступу в плодоношення потрібно 28 тисяч гривень.

Не довели б галузь до такого стану, не треба було б стільки грошей на відродження...

Олексій КАВУН.

Житомирська область.

Репліка

Чиновники під гіпнозом,
або Як на Вінниччині «крутять» бюджетними грішми

Важко зрозуміти, яким чином Іван Вітюк — голова Літинської райдержадміністрації вміє так заворожувати своє обласне керівництво. Дехто навіть висловлює припущення: чи не володіє, бува, чоловік гіпнозом? Інакше, скажімо, справа із призначенням у його заступники Василя Нікітчука навряд чи вигоріла б. Дорога пану Нікітчуку, на жаль, заказана. Що вдієш, спіткнувся чоловік, як кажуть, сам себе висік. Вироком Бершадського районного суду (у цьому районі Нікітчук працював директором школи) його позбавлено права займати посади, пов'язані з обліком, зберіганням та розпорядженням матеріальними цінностями строком на цілих три роки. Про які, скажіть, керівні посади може йти мова?

Виявляється, у Вінниці може. Пан голова, попри все, таки переконав обласне керівництво: мовляв, Нікітчук — саме та людина, яка як ніхто підходить йому у заступники. Мабуть, ця посада не пов'язана із забороненими судом діями. В області, не повірите, з цим погодилися. Гіпноз, панове, що ще сказати. На батьківщині Кашпіровського ним знаєте, скільки людей володіє!..

А як же вирок суду? Він же обов'язковий до виконання для всіх? Не будьте наївні: під гіпнозом і не таке можна втяти.

Словом, домоглися чиновники свого: став Нікітчук заступником глави райдержадміністрації. А жити де? Приїхав чоловік не зблизька: від Бершаді до Літина — 200 кілометрів. Поки суд та діло, надали йому ділянку під забудову, невелику, 15 соток. Тим часом пан голова став вибивати для нього квартиру. Писав листи керівництву облдержадміністрації, їздив на прийом і, врешті-решт, свого добився. Наприкінці минулого року з'явилося на світ розпорядження за № 473, підписане головою облдержадміністрації. Ним зобов'язувалося обфінуправління виділити з бюджету 30 тисяч гривень Літинській райдержадміністрації для дольової участі у будівництві житла. Яке лише будівництво мали на увазі, якщо у цьому районі давно не будують нічого. Про це, напевно, знали у Вінниці, але що написали, те написали.

Та грошики не пішли на будівництво. В районі розпорядилися ними, як мовиться, на свій копил: придбали на ту суму... тверду валюту, тільки не «зелену», а солодку — вийшло 20 тонн цукру. Купували у приватної фірми з полтавською припискою: чи то у Вінниці цукор менш солодкий, чи там він виявився дешевший?..

Придбаним цукром саме і розрахувалися із продавцем квартири. Ох, певно, й потирав той на радощах руки! Ціна на солодкі кристали росла, як на дріжджах.

Закінчилися маніпуляції тим, чим, власне, мали закінчитися: матеріали про порушення щодо витрачання бюджетних коштів передані до суду.

Валерій ПШЕНИЧНИЙ.

Вінницька область.

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 179041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311179.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 01008, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 446-91-37, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець — Верховна Рада України